

بدون جامعه‌شناسی

جورج زیمل و مطالعات فرهنگی

عباس کاظمی

در باره مردی که همیشه با پرسشانی و در عین حال خلافانه سخن می‌گفت، چگونه می‌توان به‌طور نظام‌مند سخن گفت؟ مردی که اسناد خطایه بود و همه چیز را موضوع خویش قرار می‌داد، اکنون چگونه ممکن است خود موضوع خطایه قرار گیرد؟ آن چنان نظریات و آرای زیمل فاقد نوعی نظام‌مندی یا سیستم فکری بود که هست مدرن‌ها زیمل را از خودشان دانستند.

زیمل چونان غریبه همیشه در آستانه در ایستاده بوده؛ نه درون بود و نه بیرون علوم اجتماعی و چونان میانجی تلاش می‌کرد بین عرصه‌های مختلف علوم خصوصاً روان‌شناسی، هنر و جامعه‌شناسی داوری کند.

یک‌بار زیمل در «تضاد فرهنگ مدرن» نوشت که مدرنیته جنگ با اصل شکل است. اگر عرصه زندگی، عرصه جایه‌جایی شکلی به شکل دیگر است، مدرنیته اساساً با هر نوع شکل مخالف است؛ از همین رو، زیمل در پند هیچ قواعد و شکلی که جامعه‌شناسی نام داشته باشد نبود. اما همان‌طور که وی در مسطور بعد این مقاله اعتراف می‌کند، زندگی و از شکل‌گرایی نیست. زندگی نمی‌تواند خود را در ورای همه اشکال و در بلاواسطه خطکی عربان منجلی سازد و این چنین است که زیمل را همگان به عنوان جامعه‌شناس می‌شناسند و تلاش کرده‌اند برای فهم زیمل به نظریات او شکل دهند. ما در این مقاله زیمل را به نحوی متفاوت بازخوانی می‌کنیم و معتقدیم که زیمل می‌تواند به عنوان یکی از پایه‌گذاران سنتی که امروزه مطالعات فرهنگی نام گرفته است تلقی شود.

تأثیر پذیری‌ها و تأثیر گذاری‌ها

تلاقی اولیه زیمل، تحت‌تأثیر برخی از استادانش، علاقی روزن‌شناسانه بود. بعدها جامعه‌شناسی نیز به این علاقی افزوده شد. اما روان‌شناسی چه جایه‌ای برای زیمل جوان داشت؟ روان‌شناسی‌ای که زیمل در کم می‌کرد برای روان‌شناسی فردی بود چرا که به فرهنگ و ذهن همی‌بهر نظر می‌انگاشت. روان‌شناسی او ذهنی بود که بازندگی روزمره در ارتباط بود. زیمل در اینجاست که مدینه‌برده که از طریق اعمال فردی است که افراد در هنگام راه‌ی‌مانند و آن راه‌ی‌مانند فرهنگ همی‌خلق می‌کنند.

از سوی دیگر همانند بسیاری از هم‌عصرانش، زیمل تحت‌تأثیر اکتشافات داروین قرار داشت. از این رو، عنصری که زیمل در کتاب «همایز اجتماعی» بر می‌شرد تألفارهای اسپنری است. زیمل تحت‌تأثیر اسپنری در این کتاب، با مفاهیمی چون فصل و ماب، اسپنری و جهش سروکار دارد. سوسایلیسمی دیگی‌سرای تأثیر پذیری زیمل، بود. قریزی

حقیقت است که لذت‌ها و عذبات فکری بر نظریه ارزش کار ماکس فریش می‌شود. در عین حال، زیمل از اصلاح‌گری اجتماعی و عدول استرانی‌سی حمایت می‌کنند. نوون با فلسفی ارزش‌های در شرح آثار وی بر ۲۲ اثر بر چست‌لو تأکید کرد.
- هر باب‌نامه اجتماعی (۱۸۹۰)
- فلسفه پول (۱۹۰۰)
- جامعه‌شناسی (۱۹۰۸)

هر باب‌نامه تمایز: حول سال‌های ۱۸۹۰، یک‌سری از کارها در باب تقسیم کار و تمایز اجتماعی هر صه شد. در ۱۸۸۹، گوست. شوشتار مقاله‌ای با عنوان «ولایت‌های تقسیم کار» نوشت. کارل بوچر در ۱۸۹۲ مقاله‌ای تحت‌عنوان «تقسیم کار و شکل‌بخشی طایقات اجتماعی» نوشت. هر دو اثر، هنگام نوشتن کتاب «تقسیم کار» در جامعه‌شناسی مورد توجه قرار گرفتند. در ۱۸۹۰، زیمل کتاب «هر باب‌نامه اجتماعی» را نوشت که در دور کیم در ویر کست‌لوم کتاب خود این اثر نیز یاد کرد. دور کیم اشاره کرد که خود تقسیم کار برای زیمل، موضوعیت ندارد بلکه فرایند فردیت است که برای وی مهم است.

فلسفه پول: پول برای زیمل به عنوان عنصر اساسی تعامل و تجسس، مورد نظر بود. فلسفه پول نه تنها تئوریتی از پدیده‌های مثبت و منفی اقتصادی بودی است بلکه نظریه‌ای در باب سبب‌شناسی فرهنگی است که به نظر می‌رسد نزدیک به ایده ماکس کس چوان باشد. در فصل آخر این کتاب، زیمل تأکید می‌کند که پول به دلیل موجودیت عینی می‌تواند در هر یک از افراد باستاند. پول مقیاس هر چیزی می‌شود و ارزش هر چیزی از جمله مسائلی است که در ده‌ها کتابش می‌کند.

در جهان شیء، پاره شده فرست‌های خلایق است. برای امر که محسوس می‌شوند، وی بیس تولید سنتی (custom) با تولید لیس (mass) تفاوت می‌گذارد. در حالی که در تولید سنتی مصرف‌کننده و تولید شخصی با کالا بر قرار می‌کند، در تولید لیس، کالا به مصرف‌کننده بیرونی و مستقل ظاهر می‌شود و تحت‌تأثیر تقسیم کار، تولید سنتی را ویران می‌کند. بلکه هاله تقدس ذهنی، محصول لیس از معنی می‌رود. به این دلیل که کالا مستقل از قیود تولید می‌شود.

جامعه‌شناسی: از ۱۸۹۵، به این سوی زیمل توجهش را به جامعه‌شناسی معطوف کرد. در این سال وی از طرحی برای نوشتن یک معرفت‌شناسی علوم اجتماعی سخن گفته بود که جز بخشی از آن تحت‌عنوان «جامعه‌شناسی چگونه ممکن است» محقق شد. کتاب جامعه‌شناسی، دربرگیرنده مجموعه مطالبی است که زیمل از این سال به بعد نوشته در این کتاب مسائلی چون مسائل جامعه‌شناسی، تعریف کمی‌گرده هر باب‌نامه و نظایر آن آمده است.

اکنون پرسش این است که: کجا زیمل (۱۸۵۸-۱۹۱۸)، را چگونه می‌خوانیم. باید نظر گرفتن تئلیت ماکس (۱۸۸۲-۱۸۱۸) و ویبر (۱۹۲۰-۱۸۶۸) و دور کیم (۱۹۱۷-۱۸۵۸) هم کرد؟ در ادامه مسیبت زیمل را با این سه تن روشن خواهیم ساخت.

الف. دور کیم: تقدهاسی چند بر کارهای زیمل نوشت. اساساً زیمل هرگز چیزی در باب دور کیم ننوشت. دور کیم نه تنها بخشی از مطالب کتاب «فلسفه پول» را در نشریه سالنامه جامعه‌شناسی فرانس، چاپ کرد بلکه نقدی در ماب مقاله جامعه‌شناسی و قبایلهای جاسی، بر کلیت پروژه جامعه‌شناسی زیمل نوشت. او در این مقاله به نقد جنایی اشکال و محتوای نظریه زیمل پرداخت. به نظر دور کیم، اشکال و محتوا با توجه به غایب بودن اهداف و نجه‌های اساسی، جنایی‌ناپذیرند. اشکال متفاوت از تقویت وجود نظر در اینجا صورت می‌آیند است که دور کیم در کسحیحی از تفاوت گذاشی‌ای که زیمل بین بود و نبود نقل می‌شود. در مورد «فلسفه پول» زیمل را خود نقد است و از آن در نوشتن کتاب «علاقه‌های پروتستان و روح» بر می‌آید. دور کیم در این کتاب تعریفی از زیمل را در تحلیل در خشان زیمل را از روح اسپنری‌مانند می‌داند. در این کتاب تعسین کرده است. در همین کتاب، دور کوشش‌های زیمل را در نگاه به اسپنری‌مانند می‌داند. فریزی معتقد

است که کنش عقلانی و فاعله پدید آمده و بر ممکن است تحت تاثیر زینل باشد. در هر دو به طور عمده تقسیم به این کتاب در مقاله فریضه و بعد از آن جمعاً «نلس» اشاره کرده است. مفهوم قصدی کنش اجتماعی در نظریه زینل مقاله چندانی با بحث کنش عقلانی و بری ندارد.

چون زینل و مارکسیسم نقدی که زینل به نظر به ارزش کار مارکس در فلسفه غه پول و وارد می کند، مشهور است اما گولشید معتقد است که فلسفه پول زینل را از برخی جهات می توان با سرمایه مارکس مقایسه کرد در تاریخ و انگلی طبقاتی و نیز در بیهوشی زینل را می توان یافته و اثر بنیادین نیز اثر زینل در نقد خود را در نتیجه استفاده کرده است. بنابراین نظریه زینل، فاعله غایت خوبی برای نقد فرهنگی در نظریه های مارکس است. بیرون است.

انواع بازخوانی های زینل

تفسیرهای مختلفی از زینل شده است برخی چون کوزر زندگی فکری زینل را به آدوره تقسیم کرده اند زینل اسپنسر است. وی که با مفهوم «تغایر» مشخص می شود. زینل کلتی که با طرح مجده ایده کلتی «هومن» و «تومین» در قالب نظریه شکل و محتوا مشخص می شود و در نهایت زینل نیچایی و بر گسوتی که بر سبک نگارش آن و در کمالی از مفهوم زینل مبتنی است و سوی دیگر می توان اشاره کرد که به طور کلی در جامعه شناسی مرسوم، حداقل آباء خوانی از کارهای زینل شده است.

الف - فریضه تقابل گرا به بازخوانی های است که کوزر در کتاب معروف خود تحت عنوان «نظریه های تقابل های اجتماعی» استفاده کرده است. زینل مقاله معتقد بود تا تقابل را به عنوان شکلی از کنش های اجتماعی بررسی کند و از این حرکت عاقلانه و منطقی سبب به تقابل فاصله گیرد و بر این اصل کلی گرای مثبت بنیادی قابل شود شاید اول کسی که زینل را تقابل گرا معرفی کرد، کوزر باشد. کتاب «نظریه های تقابل اجتماعی» کوزر به گونه ای جز خوانی گزاره های زینل در باب تقابل است و کوزر سعی کرده است هر گزاره را در فصلی مستقل به بحث بگذارد.

گزاره هایی که کوزر از زینل نقل می کند و به بحث در باره آنها می پردازد به قدری فرار از زینل است.

یکی از نکات مهم در باب کار گرامسکایک بخشی گروهی تقابل است. در یک سوی تقابل از طریق تشدید احساس جدا بودن از سایرین، مرزهای میان گروه ها را در میسازد. اجتماعی وضع می کند و موجب هویت گروهی می شود. و از سوی دیگر، تقابلی که موجب هویت هر دو دسته باشد، نگهداری کل سیستم اجتماعی می شود. تقابل به معنای هر دو طرفه تقابل عمل می کند. تقابل هوارا یا کیزه نکه می دارد و روابط اجتماعی دارای انگیزه های همگرا و واگو هستند. به عبارتی خصوصیت در روابط اجتماعی در هم نهیده است. کوزر برستی های زیادی پس از طرح گزاره های زینل طرح می کند و سعی می کند ایده های تقابلی خود را بر این تفادیه های زینل مطرح کند.

ب - زینل تمایل گرا که در آثار اصحاب مکتب شبکاگو و خصوصاً در کارهای رابرت پارک دیده می شود. سعی داریم که زینل تاکید زیادی بر کنش متقابل اجتماعی داشت همین مفهوم را به نظر به های کنش متقابل نماندین و اشکال دانست.

ج - زینل به سمت نظریه تقسیم جناب و غیر مرسوم دیگری هم از زینل توسط زینکوند بلومن شده است. بلومن معتقد است که زینل اولین جامعه شناسی است مخزن است.

زینل، مطالعات فرهنگی و زندگی روزمره

زینل در باب نظریه های روزمره خود پیش بینی کرده بود که بلومن خواهد مرد و آنچه از وی باقی خواهد ماند پول نقدی خواهد بود که بین تعدادی وراثت تقسیم خواهد شد و هر کدام سهم خویش را به طریقی به کار خواهند بست. همین هم شدن زینل به طریقی مستقیم مکتب خاصی را زاری می نکرد بلکه سنت فکری او چون پول نقد به همان دلیل که افراد مایل بودند به کار گرفتند.

زندگی زینل به سنت مطالعات فرهنگی به این دلیل هم هست که وی در مرز و شکل خاصی نمی گنجد. باید گفت که مطالعات فرهنگی نیز فاقد جزو و شکل گریز است. سوی دیگر نوع نگارش زینل است که بین سنتی علمی و نظری شعر گونه در نوسان است. کلتی است که به نوشته های او در باب سنتی علمی اجتماعی توجه کنیم نوعی خیال پر بازی همراه با واقع گرایی هم زمان در متن او وجود دارد.

امروزه زندگی روزمره در مرکز گفتار مطالعات فرهنگی قرار گرفته و در هر روز زندگی روزمره ای که خود به نحوی در واقعیت میان امر که است لایه و پدیده های نوسان است. دیالکتیک زندگی روزمره نشان دهنده جایگزینی مداوم امر جدید به جای امر سنتی است و هر شکلی دیگر، تخریب مداوم نیست ظاهری زندگی و مقاومت های متکثر در برابر انسداد و موقوف یافته زندگی است. شاید هیچ کسی به تذکره زینل به پدیده های خود و تجربه های زندگی روزمره توجه نکرده است. هنر زینل این است که فهم نظریه و نظریه ای از تجربه های زندگی روزمره را در می دهد. روش شناسی او در بررسی زندگی اجتماعی بر توجه امر جزئی و دقیق روزمره بنا نهاده شده است. به تعبیر آدوره زینل بود که فلسفه را به سمت مورهای عینی سوق داد. زینل معتقد بود فلسفه باید به رویدادهای روزمره و خرد توجه کند. فریضه (۱۹۸۱) نیز به تبعیت از او کلاچ استراره امپریونیسم را برای جامعه شناسی زینل به کار می برد و او کلاچ و مقامیام نیز معتقد بودند زینل به عنوان یک امپریونیست جامعه شناسی بهترین توصیف را از رویدادهای روزمره ارائه داده است. در واقع او جامعه شناس فلسفی ای است که به جبهه های چهار زینل توجه به نظر آنکه که به نوجومی کند. به نظر ما باید زینل از روشی برای توصیف زندگی روزمره استفاده کرده که سلیفا برای توصیف تصاویر و آثار ادبی استفاده می شود و راه دلیلی تحلیل معنادار نیروهای اجتماعی خرد و کوچکی که پیش از این قابل رؤیت نبودند باید یک امپریونیست در جامعه شناسی داشت. اگر فرض کنیم از نظر بولدر امری گذر از حالت و تصادفی تعبیر شده باید گفت که زینل دوست به همین عناصر تصادفی و جزئی چون مک پول و زندگی شهری توجه می کند. فریضه معتقد است که زینل زندگی روزمره را به مثابه امری زیست کلتی و هنری مورد مطالعه قرار داده و این

وجه تمایز او با جامعه شناسی چون دور کیم است. زینل می نویسد: «از نظر ما جوهر تفسیر و مشاهده زیبایی شناختی در این واقعیت نهفته است که امر نوعی (typical) در امر یگانه (unique) یافت می شود. هر چه مشاهده امر تصادفی و جوهر معنای چیزها در سطحی و موقعیت هستمی آید. چشم پرورش یافته در دل هر فرد می تواند تمام معنای کل زیبایی جهان را درک کند.

جامعه شناسی از خرد زینل به امور کلان نیز علاقه مند است. از نظر او علوم اجتماعی متعارف تنها فخر است به ساختارهای اجتماعی کلان، قابل رویت و مشاهد پذیر توجه کند. زینل در اینجا دیدگاه میکروسکوپ و در هر گره خود را طرح می کند. این دیدگاه متاثر از ظهور تحقیقات میکروسکوپ در علوم تجربی است. وی بین من و مثاله موضوع مورد بررسی علوم طبیعی و امر اجتماعی به مثاله موضوع مورد بررسی جامعه شناسی مشابهت می بیند.

پوشش های زندگی در واقع با کوچکترین عناصر یعنی سلول ها (cells) پیوند دارند و هویتشان را با تاملات بیرونی و بی شمار بین این سلول ها رقم می زنند. از طریق مطالعه نحوه تعطلات بین سلول ها (حما) شلی از یکدیگر، تخریب یکدیگر و ساختار می آید. این چگونگی خود را حفظ یا چگونه شکل خود را تغییر می دهد در اینجا اصل جامعه یا امر اجتماعی را پدید می آید. مقایسه می کند در مطالعات بر

کوچکترین عناصر یعنی سلول ها قرار می گیرد. زینل شامل شایع ترین عناصر می شود. هر روز در نظر زینل در علوم اجتماعی همانند سلول ها در علوم طبیعی است. چنین رویکردی در هر گره ای است که مواجهات زندگی روزمره را به مثابه پایه های بنیادین و اصل زندگی شکل می دهد. جنبه های زندگی روزمره را امروز روزمره را توجه به امر کلان و میکروسکوپیک هم غافل نمی شود. از نظر زینل، امر روزمره باید با کمک تاملات شبکها و تئوری های زندگی اجتماعی منعکس شود.

زینل همچون کانت هیلسوفا کنون «است و همچون تجربه گرایی به امور جزئی و کوچک توجه می کند اما توجه به این امور جزئی به معنای بی توجهی به امور کلان در نظریه او نیست. همان طور که علوم طبیعی در مطالعه بدن به سلول ها حرکت آنها تامل با سلول های دیگر و در نهایت مرگ آنها توجه می کند و این توجه ملاحظه امور جزئی و بی حسود زینل نیز از طریق مطالعه امور جزئی و بره نظر به کلیت جامعه نیز توجه می کند. امر روزمره برای جامعه همانند لول در بدن است و بنا بر این همانند سلول موجودیتی یونان گنره میرا و نیاز دارد در حالی که جامعه شناسی رسمی و ساختار گرایان صرفاً به کلیت جامعه اکتفا می کنند و از توجه به امور جزئی در زندگی روزمره غافل اند. زینل اساسی مطالعه خود را توجه به امر جزئی و خرد در زندگی روزمره قرار می دهد. جزئیات و خصوصیات جزئی امر روزمره هرگز کلیت نظام حل نمی شوند و همانند آن همین اینکه معتقد است در تامل با یکدیگر قرار می گیرند. در واقع امر روزمره معلول امور جزئی غیر قابل تقلیل است و در همین حال همچون زنده های پخته شده است که با یکدیگر متصل شده اند و بدین سان کلیتی پیوسته ناممکن و متعین را شکل می دهند.

زینل از توجه به جنبه های بیگانه سلول زندگی معنوی نیز غافل نبود. فلسفه «تراژدی فرهنگی» که زینل در زندگی روزمره آن را دنبال می کند نیز از این است که در آن مسئله های عینی و تکنولوژیک بر مسئله های ذهنی و بشری می گیرند. بدین گونه آن دستاوردها و کالاهای عینی، هویتی است. نقل از نلس می بیند: وی در فلسفه پول فصلی را به بحث در باب فرهنگ صنی اختصاص می دهد که بسیار آسان و مباحثه مارکس چوان ل. و لو کلاچ.

بزرگ بعد از آن را زینل وایلم گرفت فرهنگ عینی از نظر او مجموعه ای از اتم هایی است که برای تولید و تکثیر کلتی آدمی، فرهنگ آنها را تولید می کند. هر چه جامعه رشد می کند و فرهنگ عینی گسترش می یابد، شکاف میان فرهنگ عینی و فرهنگ ذهنی برجسته تر می شود. کالاها و اشیای زیادی تولید می شود اما همه آنها در فرهنگ ذهنی افراد وارد نمی شوند. یکی از چیزهایی که به این امر دامن می زند تقسیم کار است. زینل می پرسد: «چرا که عینی شدن فرهنگ بر معنایات مابین آنها اثر می گذارد و رویداد زینل به زندگی روزمره مستحضر امر که در رویداد امپریونیستی به اشتراک و بازگشت مجدد به آن است. این شکل از توجه به امر روزمره هم مکمل و هم مستزاد گسترش از «هویت» است که به عنوان تکنیک اول فکر در قرن بیستمی ظاهر شده است. از این منظور، بدین برای بیان آمده اند. هر روز زینل در باب جامعه شناسی مدرنیته دست به پرزده تمام او را پس از هارولد نقشه ای از پیش تاریخ مدرنیته و فهم ظهور مدرنیته عرصه کرده است. بدین معنی، جری رانگی می کند که توسط زینل در توجه به امر روزمره شهری مدرنیته بر زمین گذاشته شده است. بدین معنی بر عمل مونتاز به عنوان روشی مهم تأکید می کند. موضوع زندگی روزمره به مثابه امری پروتئیک که کار بدین معنی، فهم جزیی اساسی دارد و رویدادش به زندگی

نوع نگارش زینل بین همتی علمی و تئری شعر گونه در نوسان است. کافی است به نوشته های او در باب سنج های اجتماعی توجه کنیم: نوعی خیال پر نازی همراه با واقع گرایی همزمان در متن او وجود دارد

روزمره هستند. علائق زینل به جزئیات جهان مادی است. وقتی که او به روزهای را تحلیل و یاد های فردی و خرد توجه می کند، دقیقاً با آثار نوشته های زینل است. اما همان طور که همیشه نیز گفته است هر مقایسه با زینل، بدین معنی کمتر توأمندی های پایه ای ای را که می تواند معنای زندگی مدرن را بیان کند، از نظر زینل، امر روزمره را تمام بنیادین تحت عنوان پروژه پاساژها (۲۰۰۲) که پارسی قرن ۱۹ جای مناسبی برای دنبال کردن امر روزمره مدرن است. در اینجا شهر با جریان کالاها و منظر عینی هماهنگ و هموزن می شود. پارسی پروژه پاساژ، معلول است از بدن ها، با ساز و کارهای در نظر گرفته شده و جنبشی که به عنوان تهاجمی علیه سنت و دستکاه می از بان فهمی شود. او در کلاس شهر و حیات ذهنی نوعی مفاهیم است. در زندگی روزمره علیه نظام مد سلط مدرن (سپنسر) می بیند. مقاله مورد نظر، نیوی است از نظر او تا وقتاً نظر امر روزمره مدرن بر خود اگاهی افراد، هیچ معنایی ندارد. سؤال زندگی مدرن از ادعای فرد برای حفظ استقلال و در دیت هستی خویش در برابر نیروهای همگین اجتماعی و میراث تاریخی و فرهنگ برومی و خرد زندگی نالی می شود. فرد بر فرد فروگشاید. من و خرد شدن به وسیله مکانیک اجتماعی - تکنولوژیک معنویت می کند. پرسش در باره معنای زندگی جدید و محصول آن و در باره روح به اصطلاح کلیه فرهنگی باید بود. دستخوی حل معادله ای باشد که ساختارهایی نظیر کلاس شهر، میان فرد و محتوای فر فریدی زندگی برقرار کرده است. بنابراین از نظر زینل نیز فرد بر برابر نیروهای سهمگین فرهنگی هستی معنویت است می زند.

نتیجه

فر کلام بازخوانی های که از زینل وجود دارد من بر تقصیری جدید از آثار زینل منور کز شده است. یعنی این تفهیم که بر سلول های توان به عنوان اندیش چند مطالعات فرهنگی فرض کرده یکی از دلایل موجوده این تفهیم بر توجه کلتی زینل به زندگی روزمره است. توار است. امر روزمره از توجه به جامعه شناسی متعارف که همیشه مورد توجه بوده است. اما در مطالعات فرهنگی این مفهوم در مرکز توجه است. متفکران فراوان می گیرند و با قرار گرفتن در کنار مفاهیمی دیگر چون قدرت و مقاومت صورت بندی جدیدی از آن ارائه شده است. در این میان، سنت مطالعات فرهنگی برای فریه - از مفهوم زندگی روزمره که با آن همخوان ترند. بن هاینر، یکی از شارحان مطالعات فرهنگی است که در کتاب «نظریه فرهنگی و زندگی روزمره» (۲۰۰۲) فصلی را به طور مستقل به زینل اختصاص داده است. بسیاری دیگر از شارحان مطالعات فرهنگی با توجه به بحث مصرف گرایی به مقاله کلاچ نیز و حیات ذهنی زینل اشاره کرده اند. برخی چون غلیب اسمیت به فاعله پول او تاکید بیشتری کرده اند. در پایان در این نوشتار کوتاه، بی حساسیت است که به یکی از پارهای مهم بود. تفهیم بر باب اهمیت زینل برای جهان علمی زمانه ما به خصوص رویکردهای پست مدرنیستی، اشاره کنم. فریضه به دلایل زینل را بر علوم اجتماعی جدید و خصوصاً پست مدرنیستی تأثیر گذار می دانند.

تخصیص بیشتر کار بر حوزه های گردش و مسافه و مصرف (و نه تولید) در عرصه اقتصاد، دوم تأکید بر خودآیندی فرایند فلسفوی فرهنگ و سوم تأکید بر مساحت فوقانی و زیربنایی این هر سه قلمرو، امروزه مورد توجه بسیار قرار گرفته است. به خصوص اینکه هر سه این قلمروها مورد علاقه مطالعات فرهنگی نیز محسوب می شوند.

پانویسها

۱- مفهوم شبکه که بعدها کلسن را بر این گرفت. زینل نیز به این مفهوم است. زینل جامعه شناسی کلان، نظریه و امر کلان از دلمهان شبکه است.
۲- تئوری که مکس ویبرن برای کلتی به کار برد است.

